Перегінське. *Енциклопедія Сучасної України* (2026)
ISBN: 966-02-2074-X
DOI: 10.5281/zenodo.19715207

ПЕРЕГІ́НСЬКЕ — селище (1940—2024 — селище міського типу) Калуського (до 2020 — Рожнятівського) району Івано-Франківської області. У червні 2020 з Перегінської селищної ради (з с. Закерничне) та Красненської, Небилівської (із селами Ловаги, Слобода-Небилівська), Осмолодської (із с. Гриньків і с-щем Кузьминець), Сливківської, Ясенської (із с. Лази, с-щами Бабське, Погар, Турівка та Черепина) сільських рад утворено Перегінську селищну громаду (див. Небилів, Осмолода). П. знаходиться на р. Лімниця (притока *Дністра*), за 21 км від залізничної станції Рожнятів. Площа 23,51 км^2. За переписом населення 2001, проживали 12 272 особи; станом на 1 січня 2022 — 12 681 особа; переважно українці. Тут виявлено залишки городища 3—4 ст. та печерного монастиря давньоруського періоду. П. вперше згадується у грамоті князя Лева Даниловича 1292. З розпадом давньоруської держави 1387 на Прикарпатті поширилася влада польського королівства. 1400 князь Федір Ольгердович заснував у П. монастир. 1593 львівський каштелян Станіслав Жолкевський продав поселення львівському єпископу Олександру Балабану, який близько 1630 збудував замок (залишки збереглися донині). 1638 П. перейшло у власність шляхтичів Яблоновських. Жителі брали участь у Визвольній війні під проводом Б. Хмельницького та опришківському русі. Після 1-го поділу Польщі 1772 П. увійшло до Австрійської імперії (від 1867 — Австро-Угорщина). 1854—67 — у складі Рожнятівського, 1867—1939 — Долинського повітів. 1832 засновано початкову народну, у 1880-х рр. — дворічну, 1910 — чоловічу та жіночу чотирирічні школи. 1880 проживали 4294, на початку 1910-х рр. — близько 5 тис. осіб. Більшість мешканців працювала на лісозаготівельних роботах. 1912 тут заснували нафтові копальні «Митрополія» і «Апполо». Під час 1-ї світової війни точилися значні бої між австрійськими і російськими військами. 1919—39 — знову під владою Польщі. 1920—39 — село Станіславського воєводства. 1928 мешкали 5912 осіб (переважно українці, а також 612 євреїв, 150 поляків), 1933 — 8754 особи (931 єврей, 75 поляків). 21 вересня 1939 увійшли радянські війська. Відтоді — у складі Івано-Франківської (до 1962 — Станіславська) обл.; 1959—62, 1965—2020 — Рожнятівського, 1962—65 та від 2020 — Калуського р-нів. 1940—59 — райцентр. 1940—2024 — селище міського типу, від 2024 — селище. Від 30 червня 1941 до 28 липня 1944 — під німецькою окупацією. Нацисти розстріляли 680 місцевих євреїв і 20 жителів за участь у русі Опору. Мешканці зазнали сталінських репресій. До середини 1950-х рр. діяло підпілля ОУН—УПА. Мешканці відстоювали європейські цінності під час Помаранчевої революції (2004) та Революції гідності (2013—14), брали участь в антитерористичній операції та операції Об’єднаних сил на Сході України (2014—22), воювали після початку повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну (від 24 лютого 2022). У боях з російськими окупантами загинули: 2022 — О. Бойко, Р. Близнюк, В. Волошин, В. Іваськів, В. Люклян, А. Мошура, Р. Пулик, В. Тичковський, М. Федора; 2023 — Б. Кос, Я. Кузь, П. Лесюк, Л. Максимець, Р. Павлечко, В. Романко, П. Смик; 2024 — В. Попович, В. Чоповський; 2025 — О. Гладоскок, Б. Гоцман, Б. Мельник, Р. Руснак, В. Тринчук, І. Федорчак. У П. — міжшкільний навчально-виробничий комбінат, 2 загальноосвітні школи (ліцеї), 2 дитсадки, ДЮСШ, Будинок дитячої та юнацької творчості, дитяча школа мистецтв; Народний дім, 2 бібліотеки, *Перегінська селища історії та національно-визвольної боротьби Музей*; лікарня. Здобули популярність народні чоловічий вокальний ансамбль «Братове», хоровий колектив «Бойківщина» та зразковий фольклорно-етнографічний колектив «Маленькі бойки». Пам’ятки архітектури місцевого значення: дерев’яні церкви Різдва Пресвятої Богородиці (1884) та Зішестя Святого Духа (1894). Діють 3 греко-католицькі громади. Насипано символічну могилу Борцям за волю України. Встановлено пам’ятник Т. Шевченку, хрест на честь 1025-річчя Хрещення України-Русі, пам’ятний знак Героям Небесної сотні. Серед видатних уродженців — матеріалознавець О. Васильків, дипломат О. Купчишин, поет, перекладач *Й. Мошура*, актриса, заслужена артистка України Н. Маліманова, співачка, заслужена артистка України *М. Шпак*, спортсмен (біатлон) *Я. Сорока*, спортсменка, заслужений тренер України *Н. Шарій-Шляхтич*.

Рекомендована література

1. Рожнятівщина — край бойківський, чарівний. Рожнятів, 2001
2. Перегінське, 20—30-ті роки XX століття: мить історії // Новини Підгір’я. 2009, 4 квіт.; Кузюк М. Спочатку назва була Перегін // Там само. 2017, 13 жовт.

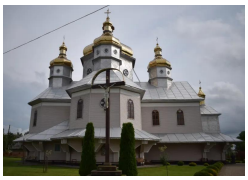
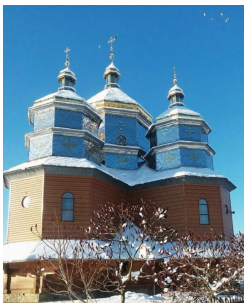
М. В. Русин

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:
Перегінське / М. В. Русин // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2026. — Режим доступу: https://esu.com.ua/article-892298

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).